

ikke kunne ligge deri, uden at det vilde være meget utilbørligt. Jeg haaber derfor, at det ærede Medlem, naar han nu faar Ordet, ikke vil benytte det til at komme tilbage til dette Udtryk.

Breinhold: Jeg skal strengt følge den ærede Formands Anvisning med Hensyn til Alt, hvad der kan grændse op til dette onde Blod. Det maatte maasse være mig tilladt allerførst overfor en anden Bemærkning af den høitærede Formand, idet han udtalte en Beflagelse over, at de Udtalelser, jeg nys havde den Ære at gjøre, ikke vare fremkomne paa et andet Stadium, at anføre til min Undskyldning, at jeg virkelig tror, det maa erkjendes, allermeest af den høitærede Formand, at der ved 2den Behandling i Virkeligheden ikke gaves mig nogen Leilighed til paa denne Maade at udtale mig om hele Lovforslaget og tage de forskjellige Ting under Behandling, idet man der var bunden ved de enkelte Wendingsslags Behandling. Derimod vilde ganske vist disse Bemærkninger have fundet deres rette Plads ved 1ste Behandling; men jeg var dengang ikke trængt saa dybt ind i dette Emne, at det var mig muligt at komme med mine Bemærkninger. Det var først ved en langsom, men jeg tør nok sige en omhyggelig og oprigtig Indtrængen i Stoffet, at jeg har kunnet bringe det dertil, at jeg nu og allerede ogsaa ved 2den Behandling var istand dertil; men jeg tror, at den høitærede Formand vil indrømme, at det ved 2den Behandling ikke var en passende Leilighed at komme med disse Bemærkninger. Dette til min Undskyldning for, at jeg ikke tidligere har fremsat mine Indvendinger imod Loven. — Jeg vender mig derefter til den høitærede Ordfører. Det vil imidlertid ligesaa lidt være paa sin Plads her at komme ind paa en udførlig Debat, og jeg skal derfor blot i al Almindelighed sige, at hans Smøbegaelse af de af mig fremsførte Betragtninger faar sin bedste Karakteristik deri, at han for Exempel dvælede meget længe ved, at jeg havde kaldt det en Ulykke for Husmændene at faae Laan. Nei, det var langt fra Tilfældet. Jeg har kun overfor en ganske enkeltstaaende Yttring fra 2den Behandling af det ærede tolvte kongevalgte Medlem (Nosenørn) med Hensyn til det kommunalsociale Spørgsmaal, der laa i Forslaget om at yde disse Laan, bemærket, at det ikke altid overfor de Bedkommende er det Seldigste; jeg har derimod aldrig talt om, at det var en Ulykke for Husmændene at faae Laan, tværtimod, jeg har netop anført over, at man negtede saa Mange Afgang dertil. Ganske i samme Retning gif hans Smøbegaelse eller i det Hele hans Bebreidelse for min Dmtale af Indsidderklassen og Leiehusmændene; der har jeg udtrykkelig sagt, at jeg blot

tillod mig at indskyde en Sidebemærkning. Derimod dvælede den ærede Ordfører ganske overordentlig ved disse Ting, ligesom han ogsaa bestandig, hvor han nævnte, at jeg havde talt om en Udskydning af Husmand med een, to à tre Køer i Landets bedre Egne, havde en ganske mærkelig Force i at sige, hvorfor ikke lige saa godt Mænd med to à tre Køer skulde have Laan som Mænd med een Ko; men jeg havde udtrykkelig pointeret, at det ogsaa var Mændene med een Ko, der bleve udelukkede. Kort sagt, i Landets bedre Egne ere Mændene med den ene Ko stillet akkurat paa samme Maade som Mændene med to à tre Køer, thi hans Eiendoms Lagationssum vil blive for høi til, at han kan komme ind under Loven, naar han holder sig paa sit Eget. Et Andet er, dersom det ærede Medlem tænker paa Husmand eller smaa Eiendomsbesiddere, som han hellere vil have dem kaldt, der dels kjøbe, dels leie, dels tigge Jøden til deres Køer, og som om Sommeren græsser paa Gjerder og Weigrøster, og kjøbe eller tigge lidt Hø om Vinteren. De, som virkelig kunne holde en Ko i de bedre Egne, kunne ikke komme ind under dette Lovforslag. — Dernæst gif han over til, hvad der egentlig var Pointet i mit Foredrag, Laanets Dyrhed, og bemærkede, at jeg havde sagt, at Administrations Udgifterne vilde blive 3¹/₄ pCt.; nei, jeg har sagt, at de vilde blive 2³/₁₀ pCt., og det er ikke saa ganske lille en Forskjel. Utsaa, ogsaa dette synes mig at vise, paa hvilken Maade han i det Hele fandt det rigtigt at gaa frem imod mig. Dette var altsaa et Argument fra Noget, som jeg ikke havde sagt og ikke med Sandhed kunde sige; men jeg tror, at det ikke er til nogen Nytte nu at optage en Debat om dette Punkt, jeg har kun villet værge mig imod at blive opfattet paa den Maade, som den ærede Ordfører har gjort det.

Formanden: Ordføreren har Ordet for en kort Bemærkning.

Ordføreren: Det ærede Medlem mente, at jeg havde sagt, at Udgifterne kun vilde blive 2 pCt. og en Brøk, men at han havde sagt 3 og en Brøk. Jeg skulde tage meget feil, om ikke det ærede Medlem i denne Beregning har op læst, at, naar Laanet var 1,000 Kr., vilde det blive en saadan Procent, og naar det var 600 Kr., vilde det blive en langt høiere Procent, og den sidste Procent syntes jeg var 3; men enten den er 2³/₄ eller 3, gjør ikke stort til Sagen, thi Beregningen er lige uholdbar i begge Henseender.

Indenrigsministeren (Steel): Den ærede Ordfører for Mindretallet (Åsling) samlede sine Hovedbetæneligheder mod dette Lovforslag i et kort